

LITERKA

únor 2014

Vážení přátelé knih a literatury,

nový rok započal pro Památník písemnictví na Moravě ve svižném tempu. Hned v prvních lednových dnech jsme otevřeli novou výstavu zaměřenou na regionální kuchařky, kde kromě obligátních knih receptů nechybí ani historické kuchyňské náčiní. Velkým lákadlem jsou mimo jiné samostatná kuchyňka včetně nábytku a vybavení a také vyšívané kuchařky od sběratelky Jolany Vrchlabské. Nezůstane ale pouze u této horké novinky, měsíc únor přináší v pořadí druhou literárně-výtvarnou výstavu v prostoru takzvané malé galerie, kde Aloise Mikulku vystřídají surrealisté ze skupiny Stir Up. Na konci ledna odstartovala již tradiční série kurzů tvůrčího psaní pro mladé autory, v jejichž rámci navštíví kurátorka Kristýna Cimalová v následujícím období všechna větší moravská města.

- » Nejbližší akce a výstavy
- » Tři otázky
- » Únorová výročí
- » Pro milovníky dobrého jídla
- » Z naší knihovny
- » Hledáme

Za měsíc na shledanou na stránkách Literky

Vaše Martina Kloudová

Verše měsíce

ú n o r a

*Jakub Řehák
Svátky bez kapes 2
(úryvek)*

*Naklonění ke zmrzlé hraně stolu
polykáme sních,
kdo říká: nemám co ztratit,
skutečně neztrácí,
kdo usíná, má co říct.*

V únoru 1989

bylo na popud mladých brněnských disidentů založeno nakladatelství Atlantis. Hlavním cílem byla nezávislá nakladatelská činnost. Název nebyl vybrán náhodně, navazoval na stejnojmennou edici brněnského nakladatele Jana Václava Pojera z období 20. až 40. let. Ediční plán byl vytyčen v létě 1989 a pozice šéfredaktora se ujal Milan Uhde. Na podzim nakladatelství veřejně vystoupilo s plánem vydávat zakázané autory. K udělení vydavatelského povolení pochopitelně došlo až po sametové revoluci, konkrétně 30. listopadu.

6. února 1851

vyšlo první číslo časopisu Lumír, založeného Ferdinandem Břetislavem Mikovcem. Publikovány zde byly překlady i původní díla, inspirující se zahraničními vzory ve snaze povznést českou literaturu na úroveň zahraniční. Autoři shromáždění kolem časopisu pak byli nazýváni lumírovci. Jejich nejznámějším představitelem se stal básník Josef Václav Sládek, který stál v čele *Lumíru* od roku 1877 až téměř do konce století.

27. února 1912

se v Brně narodila budoucí herečka Nataša Gollová do rodiny politika, právníka a univerzitního profesora Františka Xavera Hodáče. Umělecký pseudonym Gollová si vybrala jako připomínku svého dědečka, historika Jaroslava Golla. Své první divadelní angažmá získala v Olomouci v roce 1934. Poté působila např. v Bratislavě, v Českých Budějovicích a konečně v Praze. Populární se stala zejména díky svým filmovým rolím (např. *Kristián*, *Eva tropí hlouposti*, *Hotel Modrá hvězda*). Zemřela v Praze 29. října 1988 a byla pochována na Vyšehradě.

Nejbližší akce Památníku písemnictví na Moravě

19. února, 18 hod., vernisáž výstavy Surrealisté

Trojvýstava autorů výjimečné výtvarné skupiny Stir Up. Její členové občas cíleně překračují kolektivní platformu, přesto si udržují zcela osobité vidění světa a věcí okolo nás. Mezinárodní záběr surrealistické kolekce vystřídá na samém počátku dubna (nejedná se o aprílový žert) expozice s názvem Černé slunce dvojice třebečských výtvarníků Kerndl/Kremláček a v létě pak bude Malá galerie Památníku už patřit pouze a jen ilustracím Josefa Kremláčka.

Trvají výstavy:

1. listopadu 2013 – 2. února 2014, Alois Mikulka – sochař, ilustrátor, spisovatel

Alois Mikulka, malíř, sochař a spisovatel se v roce 2013 dožívá osmdesátin a je stále velmi činný. V nedávné době mu vyšly další knihy, které jsou skrz naskrz autorské – je

autorem textu, jeho grafické podoby a samozřejmě ilustrací. V současnosti není na Moravě výraznější reprezentant symbiózy literatury a výtvarného umění.

1. listopadu 2013 – 30. března 2014, Vítězslav Nezval – život, dílo

Básník, dnes snad více než kdy jindy vzbuzující emoce, je osobností, která se v české literatuře nedá obejít. Umělec, jehož dílo i osudy jsou svědectvím i součástí vítězství a proher našich dějin a umění v první polovině 20. století.

8. ledna – 29. dubna, Regionální kuchařky aneb Co jedli naši předci

Výstava zkoumá taje moravských regionálních kuchařek, přiblíží známé, tradiční i pozapomenuté kulinářské poklady, představí recepty, které se vařily a vaří napříč věky. Ve spolupráci s Muzeem v Ivančicích přibližuje také dobové kuchařské náčiní a nástroje. Hlavní výtvarný prvek expozice tvoří takzvané vyšívání kuchařky. Tedy hesla, slogany a moudra, která byla v podobě utěrek a nástěnných deček neodmyslitelnou součástí kuchyní našich babiček a prababiček.

NEJEN PRO MILOVNÍKY DOBRÉHO JÍDLA

O tom, jaké různé podoby mohou mít kuchařské předpisy, se přesvědčili první návštěvníci výstavy **Regionální kuchařky aneb Co jedli naši předci**, která byla zahájena vernisáží ve středu 8. ledna. Otevírání nové výstavy provázal velký zájem médií, Památník písemnictví na Moravě dokonce zažil svůj první televizní přímý přenos, konkrétně na kanálu zpravodajské ČT 24, a to 8. ledna v dopoledních hodinách. Samotná vernisáž přilákala mnohé gurmánské nadšence. Neodcházeli zklamání, kromě exponátů, zahrnujících jako nejstarší rajhradskou kuchařku z roku 1657, dále knihy z období obou světových válek nebo nejnovější publikace plné lákavých fotografií různých pokrmů, mohli zažít regionální kuchyni na vlastní kůži. Čekala na ně totiž ochutnávka tří méně známých dobrot ze tří moravských oblastí: mrkvánek z Vysočiny, hukvaldských preclíků z Moravskoslezského kraje a judiše z Hané, doprovázených recepty, které si mohli zájemci odnést s sebou domů a vyzkoušet podle nich upéct. Velký ohlas také vzbudily vyšívání kuchařky sběratelky Jolany Vrchlabské.

Výstava na vás dýchne útulnou rodinnou atmosférou a nezaměnitelnou kořeněnou vůní perníčků. Na její návštěvu máte čas do 29. dubna.

(mk)

3 OTÁZKY pro

JUDr. Hanu Holušovou

vedoucí odboru kultury a památkové péče
krajského úřadu Jihomoravského kraje

Máte ráda literaturu?

Upřímně řečeno, literaturu v širším slova smyslu někdy ne. Protože tištěná písmenka, i ta na obrazovce počítače, jsou do té míry součástí mé každodenní práce, až občas mívám pocit, že se za všemi těmi zprávami, tabulkami, dotazníky a hodnoceními běžný život se

všemi svými barvami poněkud ztrácí. Ten pocit nemám určitě jen já. Ale vy jste zřejmě směřoval svým dotazem na literaturu krásnou, ta patří neodmyslitelně k mým dnům svátečním. Několik krásných knížek jsem pochopitelně našla i pod stromečkem, jen mám obavu, že se mi podaří je dočíst opět až o další dovolené.

Památník písemnictví na Moravě se ovšem nevěnuje pouze krásné literatuře...

To já velmi dobře vím. Moc mne mrzelo, že jsem nestihla vernisáž nejnovější výstavy, věnované kuchařským receptům našich předků. Pět hodin odpoledne, to je pro mnohé, zvláště nyní v zimě, už začátek večera. Přesto, právě když jste v Rajhradě výstavu otevírali, jsme se ještě sešli s magistrem Rečkem (pozn.: ředitelem Muzea Brněnska) nad aktuálními úkoly souvisejícími s projektem obnovy brněnské Löw-Beerovy vily. Ta zanedlouho se svým zaměřením, mimo jiné např. na moderní architekturu, převezme právě od Památníku přívlastek nejmladší uměnovědné muzejní instituce Jihomoravského kraje. A jestli se ještě mohu vrátit ke kuchařským knihám, já osobně bych jim přívlastek krásná literatura v mnoha případech neupírala.

Na co se těšíte? Můžete nabídnout čtenářům Literky nějaký zajímavý kulturní tip nebo námět?

Podle pozvánek, které se zatím sešly na mém stole, se na přelomu zimy a jara rozhodně nebudou nudit milovníci výtvarného umění. Vedle surrealistické skupiny Stir Up v Rajhradě se už sama těším na obrázky keramika Alexandra Waltera, které právě nabízí znojemský Dům umění. Doufám, že se mi také podaří prohlédnout si výstavu grafik Mikoláše Axmanna a fotografií přírody Jaromíra Míčka v hodonínské Galerii výtvarného umění. Nicméně milovníci jiného umění si bezpochyby také mají z čeho vybírat.

(lík)

Z NAŠÍ KNIHOVNY

S nabídkou knihovny Muzea Brněnska se mohou čtenáři od r. 2006 seznamovat nejen prostřednictvím elektronického katalogu, ale také v informačním bulletinu Libri de bibliotheca nostra. Titul má čtvrtletní periodicitu a obsahuje bibliografické přehledy jak muzejního knihovního fondu, tak fondu rajhradské benediktinské knihovny. Kritéria, podle nichž je vybírán uveřejňovaný segment fondu, jsou různorodá. Může to být způsob nabytí (významné dary, nákupy či samostatné sbírky), druh publikací (monografie, periodika, mapy aj.), jejich jazyk nebo obsah (německá literatura, samizdaty aj.). Novinkou oproti předchozím rokům nyní bude způsob distribuce. Zatímco v minulých letech vycházel v malých nákladech také jako print-medium, od letošního roku se z bulletinu stává čistě elektronické periodikum, na které bude i nadále upozorňovat Literka. K dispozici je na webových stránkách Muzea Brněnska pod záložkou „Knihovny“. Zde na své čtenáře čeká aktuální vydání i archivní řady. V minulém roce jsme v dvojčísle 2-3/2013 úspěšně dokončili přehled periodik benediktinské knihovny, poslední vydání bylo v souladu s tradicí věnováno přehledu přírůstků do muzejní knihovny za uplynulý rok. Letos se již můžete těšit na rekapitulaci ineditní literatury, která se nedávno rozrostla o dva významné soubory, nebo na přehled knihovny brněnskému básníka Josefa Suchého, kterou Muzeum Brněnska získalo díky velkorysému daru básnickovy dcery Ivany Srbkové.

I MÚZY SE OBČAS NECHAJÍ KROTIT

Nastává únor – měsíc krocení literárních múz. Sedne-li na vás v této době motýl inspirace, či bude-li vás chtít literární múza přímo políbit, chyťte příležitost za pačesy a zkuste se zamyslet nad svým „Okamžikem štěstí“.

Semináře tvůrčího psaní Krocení literární múzy jsou určeny mladým lidem (12–19 let) s aktivním zájmem o autorskou prozaickou tvorbu. Budou se odehrávat po celé Moravě a lze se na ně přihlásit do Rajhradu, Hodonína, Brna, Znojma, Zlína, Vsetína, Nového Jičína, Olomouce, Ostravy, Šumperka, Jihlavy, Třebíče a Žďáru nad Sázavou. Jedná se o doprovodný program literární soutěže Skrytá paměť Moravy.

Na těchto tvůrčích setkáních s vámi bude lektorka Památníku písemnictví na Moravě Bc. Kristýna Cimalová psát krátké texty a hledat způsoby, jak uchopit, ztvárnit a zaznamenat váš Okamžik štěstí. Během šedesáti či devadesáti minut semináře se budete za pomoci technik tvůrčího psaní a metod na podněcování kreativity pokoušet vstoupit do literárních předpokojů.

Přihlášky na semináře pošlete na adresu pamet@muzeumbrnenska.cz. Na stránkách www.muzeumbrnenska.cz jsou zveřejněny také termíny konání všech seminářů.

(kc)

HLEDÁME

Pro rozšíření stálé expozice hledáme sbírky básníka Josefa Suchého (1. 3. 1923 Lesní Jakubov – 30. 5. 2003 Brno), jedná se o knihy: *Žernov* (1948), *Jitřenka v uchu jehly* (1966), *Ocúnová flétna* (1967), *Okov* (1969), *Ve znamení vah* (1970), *Duhové kameny* (1976), *Strnadi nad sněhem* (1982), *Země tvých dlaní* (1986), *Proti osudu* (1988), *Sněhová vločka* (1992), *Vánoční čas* (2004), *Křížová cesta* (2004) a rovněž hledáme prózy či překlady Josefa Suchého: *Katka má starosti* (1976), *Starosti s Katkou* (1982), *Vřesový zpěv* (1976), *Dům u jitřního proutí* (1983), *Skrytý pramen* (1981), *Šarlat na sněhu* (1999), *Černá a bílá pravda* (2004), *Tvář času / Wobličo času* (2012).

Dále hledáme kulturně politický měsíčník *Červený květ* (ročníky 1956 a 1963–1969), list pro literární politiku *Index* (číslo 12 z roku 1934 a celé ročníky 1935–1939) a společenskou revue *Salon* (ročníky 1–5; čísla 1–11 z roč. 6; č. 1, 2, 4–10 z roč. 7; č. 5–6 a 11 z roč. 8; č. 5, 6, 10–12 z roč. 9; č. 2, 3, 7, 11, 12 z roč. 10 a celé ročníky 11–22).

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě

Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136

e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz

<http://rajhrad.muzeumbrnenska.cz/cs/index.aspx>

Odpovědný redaktor: Libor Kalina, redaktor: Martina Kloudová

Vychází jedenáctkrát ročně, číslo 2, ročník 8, 4. 2. 2014

MK ČR E 21218

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257